

ASIA BRIEFING

December 2018

- Huawei
- 40. výročie čínskych reforiem
- Vojenské cvičenia USA a Južnej Kórey
- Odsúdenie militantov na Filipínach
- Modernizácia japonských ozbrojených síl
- Vládna kríza na Srí Lanke
- Flash News
- Cyber News
- Business News

Šírimo odborné vedomosti o Ázii

HUAWEI: Kanadsko-čínska diplomatická roztržka

František Milan

Kanadský premiér Justin Trudeau potvrdil zadržanie kanadskej občanky Sarah McIver v Číne. Popiera však spojitosť s predchádzajúcim zadržaním čínskej finančnej šéfky Huawei Meng Wanzhou vo Vancouveri z tohto mesiaca.

Hovorkyňa čínskeho ministerstva zahraničia Hua Chunying nepotvrdila, že McIver je zadržovaná. Hua tiež dodala, že situácia McIverovej je odlišná od predchádzajúcich dvoch zadržaní.

„Pri predchádzajúcich zadržaniach sa jednalo o povinné opatrenia pre podozrenie ohrozenia národnej bezpečnosti“. V prípade McIverovej bol udelený administratívny trest.

Kanadské oddelenie pre globálne záležitosti uviedlo, že poskytlo pomoc rodine McIverovej, ale nemohlo podať viac informácií.

Dvaja ďalší zadržaní Kanadčania boli identifikovaní ako Michael Kovrig, bývalý kanadský diplomat v súčasnosti pracujúci v neziskovom sektore a biznismen Michael Spavor.

Tieto zatknutia boli v Kanade mnohými vnímané ako odvetá za decembrové zatknutie Meng Wanzhou. Čínsku finančnú šefku zadržali na základe žiadosti USA za údajné porušenie sankcií voči Iránu. Neexistujú žiadne oficiálne potvrdenia, že by prípad zadržania Meng Wanzhou v Kanade súvisel so zadržaním kanadských občanov v Číne. Čínska vláda však prostredníctvom štátnych médií vyjadrila jasné pohoršenie nad zatknutím Meng.

Hovorkyňa čínskeho ministerstva zahraničia vyzvala Kanadu, aby napravila svoju chybu a Meng prepustila. „Nezáleží na tom, s akou smiešnou zámienkou (pre zadržanie) prišli, zakrývanie sa za znaky zákonnosti nesmie pokrývať ich ignoráciu skutočných faktov a ich pohrdanie právnymi prostriedkami, sú na smiech ľuďom po celom svete.“ Uviedla pre reportérov.

ČÍNA / INDIA •

Čína a India obnovili spoločné vojenské cvičenia po vyše roku s cieľom prehĺbiť vzájomné vzťahy oboch krajín. Hlavným motívom cvičení je zlepšenie boja proti terorizmu. Spoločné manévry začali 23. decembra, pričom ide už o siedme vojenské cvičenie medzi susediacimi štátmi. Vojaci sa počas výcviku sústreďujú na základný výcvik a streľbu. (mm)

ČÍNA •

Pred piatimi rokmi dala Čína zbohom brutálnemu reliktu z čias Maovej vlády známemu ako „laojiao“, teda reedukačným pracovným táborm, ktoré boli od 50-tych rokov minulého storočia využívané na trestanie menších zločincov a rôznych disidentov, ktorí sa vo väzbe mnohokrát ocitli bez akéhokoľvek súdneho procesu. V roku 2013 bol tento relikť oficiálne uznaný za zastaraný, no v tomto roku sa ho Čína rozhodla znovu oživiť v podobe nútených prác v koncentračných táborm určených pre moslimských Ujgurov v provincii Xinjiang. Tento akt sa považuje za porušovanie základných ľudských práv, zatiaľ čo Čína ho považuje za metódu odborného vzdelávania potrebnú na zabránenie extrémizmu. (fb)

Čína: 40. výročie otvorenia čínskej ekonomiky

Dňa 18. decembra 1978 vtedajší vodca Komunistickej strany Číny Deng Xiaoping otvoril stretnutie, ktoré oficiálne iniciovalo prechod Číny zo štátom riadenej ekonomiky ovládanej starým štýlom maoistického komunizmu na trhové hospodárstvo alebo "socializmus s čínskymi charakteristikami". Na 40. výročie otvorenia čínskej ekonomiky sa terajší čínsky prezident Xi Jinping vo svojom prejave sústredil na vládne úspechy, oslavujúc vedenie a stratégiu Komunistickej strany ČLR až dodnes ako absolútne správnu. "Nikto nie je schopný diktovať čínskemu ľudu, čo by malo alebo nemalo byť vykonané," povedal Xi Jinping v prejave. Pozorovatelia dúfali, že Xi určí nové smerovanie alebo reformy potrebné na pomoc čínskemu hospodárstvu so zvýšeným dlhom, zaostávajúcou spotrebou a nadmerne dominantným štátnym sektorom. Naopak, Xi Jinping len potvrdil dôležitosť reforiem, ale zdržal sa podrobností o konkrétnom smerovaní v budúcnosti. Xi Jinping je aj naďalej často kritizovaný za zvýšenie kontroly štátneho sektora aj odchýlenie sa od politiky Deng Xiaopinga – udržiavať nízky profil na medzinárodnej scéne. (tb)

Obmedzenie vojenských cvičení USA a Južnej Kórey

Letos v červnu Spojené štáty a Jižní Korea pozastavily každoročné spoločné vojenské cvičenia. Americký prezident Donald Trump tehdy očakával podpoření diplomatických jednání s KĽDR o jaderném odzbrojení Korejského poloostrova. V listopadu byly manévry, leč v menším měřítku, obnoveny. Spojenci se přiklonili k menším vojenským akcím, aby se vyhnuli provokaci severokorejského režimu. V tomto duchu by podle prohlášení jihokorejského Ministerstva obrany Seoul rád pokračoval i v příštím roce. Korejská republika by ráda udržela diplomatická jednání se Severem, který každoročně vojenské manévry Washingtonu a Seoulu odsuzuje a označuje za přípravu na válku. Po historickém setkání severokorejského vůdce Kim Jong-una s jihokorejským prezidentem Moon Jae-inem se USA i Jižní Korea přiklánějí k omezení manévrů na takovou úroveň, která by neohrožovala styky s KĽDR a snad by i uvolnila cestu k „trvalému míru“ na poloostrově. Reorganizace a redukce počtu vojáků na obou stranách se pravděpodobně nevyhne ani největšímu letnímu cvičení známému jako Ulchi Freedom Guardian. (kd)

G20 •

Po summite skupiny krajín G-20 v Argentíne sa uskutočnilo aj stretnutie prezidentov dvoch najväčších ekonomík sveta, USA a ČLR. Donald Trump súhlasil s tým, že ponechá clá na čínske výrobky v hodnote 200 miliárd dolárov na 10-percentnej úrovni a zatiaľ ich nebude zvyšovať na 25 percent, pokiaľ Xi Jinping umožní okamžitý začiatok nákupu poľnohospodárskych výrobkov od amerických poľnohospodárov. (tb)

THAJSKO •

V Thajsku prijali návrh zákona o legálnych sobášoch rovnakého pohlavia. Takýto zákon bol navrhnutý prvýkrát v roku 2013, ale v dôsledku búrlivej politickej situácie v roku 2014 nebol prijatý. Teraz sa táto problematika opäť otvorila a v návrhu zákona okrem uzavretia manželstva rieši aj právo na prijatie partnerovho mena, vlastnícke právo a právo ukončiť partnerstvo. Avšak nezahŕňa možnú adopciu alebo rodičovstvo. (ss)

Filipíny: Odsúdenie 66 militantov z Abu Sayyaf

Filipínsky súd uznal za vinných 66 údajných príslušníkov militantnej skupiny Abu Sayyaf. Tí mali v roku 2000 na juhu krajiny uniesť niekoľko študentov, učiteľov a katolíckeho kňaza. Dvaja učitelia boli následne sťatí a kňaz zomrel v zajatí. Rozhodnutie súdu predstavuje doposiaľ najväčší rozsudok v súvislosti s touto militantnou skupinou. Autority uvádzajú, že v prípade bolo zatknutých i niekoľko nevinných podozrivých. Len dvaja boli pred pár rokmi prepustení na slobodu. Podľa zistení investigatívnych médií bolo mnoho ľudí zadržovaných bez existencie dôkazov proti nim. Veliteľ Abu Sayyaf, ktorý sa podieľal na plánovaní činu uviedol, že v únosoch zohrávalo rolu viac než 40 militantov. Na súde však spomedzi obvinených identifikoval len 12 údajných páchatel'ov. Juh Filipín je tradične sužovaný napätím medzi vládou a islamistickými militantmi. Vládne autority sú kritizované, že už dosť neefektívny právny a súdny systém v štáte často pracuje s pochybnými informáciami a dôkazmi. (bv)

Japonsko: Modernizácia ozbrojených síl

Japonsko plánuje v priebehu najbližších piatich rokov výrazne navýšiť svoj vojenský rozpočet, ktorý v súčasnosti predstavuje 1 % HDP. Na kúpu nových amerických stíhačiek, radarov a iného vojenského zariadenia si vyhradilo 25,5 biliónov jenov (200,7 miliárd eur), čo je o 6,4 % viac ako v predošlých piatich rokoch. Týmto krokom Japonsko taktiež predišlo novej obchodnej vojne so Spojenými štátmi, ktoré sa Tokiu už niekoľkokrát vyhrážali uvalením ciel na dovoz japonských áut. Podľa ministerstva obrany je hlavnou motiváciou za týmto rozhodnutím rastúca hrozba, ktorú pre Japonsko a jeho spojencov Spojené štáty predstavuje čoraz ekonomicky a mocensky silnejšia Čína, ale aj Severná Kórea a Rusko. V rámci svojej vojenskej stratégie chce Japonsko upriamiť zvýšenú pozornosť aj na netradičné, ale čoraz častejšie bezpečnostné hrozby, akými sú napríklad kybernetické útoky. (lk)

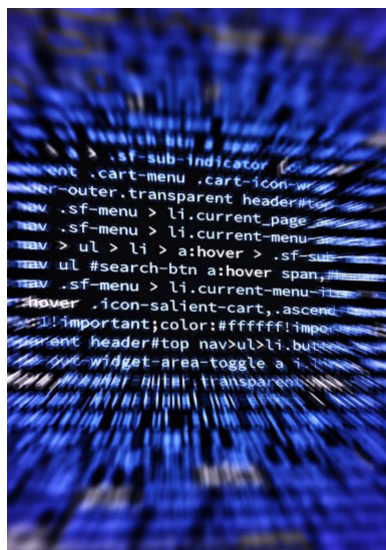

MJANMARSKO •

Americká Snemovňa reprezentantov vydala uznesenie, v ktorom oficiálne označila systematické a rozsiahle zločiny páchané voči moslimskej menšine v Mjanmarsku za genocídu. Predseda Výboru pre zahraničné veci Ed Royce sa vyjadril, že úspešný výsledok hlasovania je dôležitým krokom k tomu, aby sa za zločiny podarilo vyvodiť patričnú spravodlivosť a zodpovednosť. Uznesenie bolo prijaté v čase, keď OSN vyzvala veliteľov mjanmarskej armády, aby za svoje zločiny čelili medzinárodnému trestnému súdu. (lk)

Vládna kríza na Srí Lanke

Srílanský premiér Mahinda Rajapaksa rezignoval. Téměř dvouměsíční politická krize, která na Srí Lance vypukla poté, co prezident Maithripala Sirisena koncem října odvolal bývalého premiéra Wickremesinghea, se tak přiblížila svému konci. Sirisena obvinil Wickremesingheho ze spiknutí a spojil jej s kontroverzním prodejem dluhopisů centrální banky. Na jeho místo pak dosadil svého spojence Rajapaksu. Následovalo rozpuštění parlamentu a snahy o vypsání předčasných voleb. Odvoláním premiéra Wickremesinghea chtěl prezident zabránit jeho plánům vyšetřovat válečné zločiny spáchané během občanské války, kterých se údajně dopouštěl i Rajapaksa, jenž v letech 2005–2015 působil jako prezident Srí Lanky. V prosinci však ústavní soud rozhodl, že prezidentovy kroky nebyly v souladu s ústavou. Zákonnodárný sbor nové Rajapaksově vládě vyslovil nedůvěru. Politickou krizi pronásledovaly také velké protesty a výrazné oslabení srílanské měny. Po Rajapaksově odstoupení se do čela vlády vrátil Ranil Wickremesinghe. (kd)

Cyber News Pokus o krádež dát smeruje do Číny?

Akcie společnosti Twitter klesli takmer o 7 % po tom, čo spoločnosť uviedla, že je v procese vyšetovania neobvyklého prenosu dát, za ktorým by údajne mohli stáť štátom financovaní hackeri. Podľa informácií sa hackeri pokúsili platformu využiť na krádež užívateľských dát, pričom podozrivú aktivitu si spoločnosť všimla počas skúmania chyby v bezpečnosti, kvôli ktorej boli odhalené užívateľské dáta, akými sú napríklad podrobnosti o uzamknutých účtoch. Twitter uviedol, že zaznamenal neobvykle veľkú návštevnosť na stránke zákaznickej podpory, ktorá pochádzala z individuálnych IP adries v Číne a Saudskej Arábii, a hoci to s istotou nemôže potvrdiť, je možné, že sú niektoré z týchto IP adries naviazané na štátom sponzorované subjekty. Michael Pachter, analytik spoločnosti Wedbush, z poklesu akcií obvinil obavy z toho, že by hackeri mohli ublížiť rastu a miere angažovanosti užívateľov tejto platformy. (lb)

Business News Goldman Sachs čelí vyšetrovaniu

Malajzia podala žalobu na americkú banku Goldman Sachs a na jej dvoch bývalých zamestnancov. Prokuratúra sa vyjadrila, že banka zavádzala svojich investorov. Situácia sa týka výnosov z predaja dlhopisov, ktoré mali byť spreneverené za vedomia predstaviteľov Goldman Sachs. V súvislosti s podozrením na korupciu a pranie špinavých peňazí vláda požaduje pokutu v minimálnej výške 2,7 miliardy USD a 600 miliónov USD, sumy, ktoré banka získala za samotné manažovanie predaja. „Ak by sme nezačali trestné konania proti obvineným, ich poškodenie nášho finančného systému a integrity trhu by zostalo nepotrešované,“ uviedol prokurátor. Banka z uvedených skutočností podozrieva dvojicu bývalých zamestnancov. Okrem zamestnancov Goldman Sachs sa medzi obvinenými ocitol aj malajzijský finančník Low Taek Jho a bývalá zamestnankyňa 1MDB Jasmine Loo. Podľa amerického ministerstva spravodlivosti malo byť z malajzijského štátneho fondu 1MDB spreneverených približne 4,5 miliardy USD. (mm)